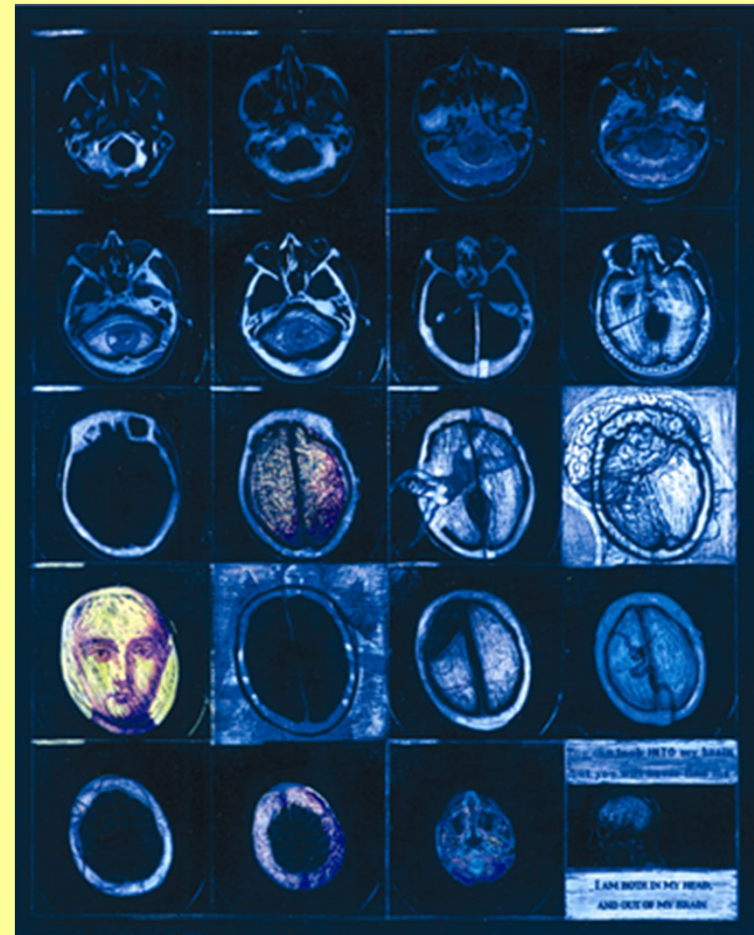
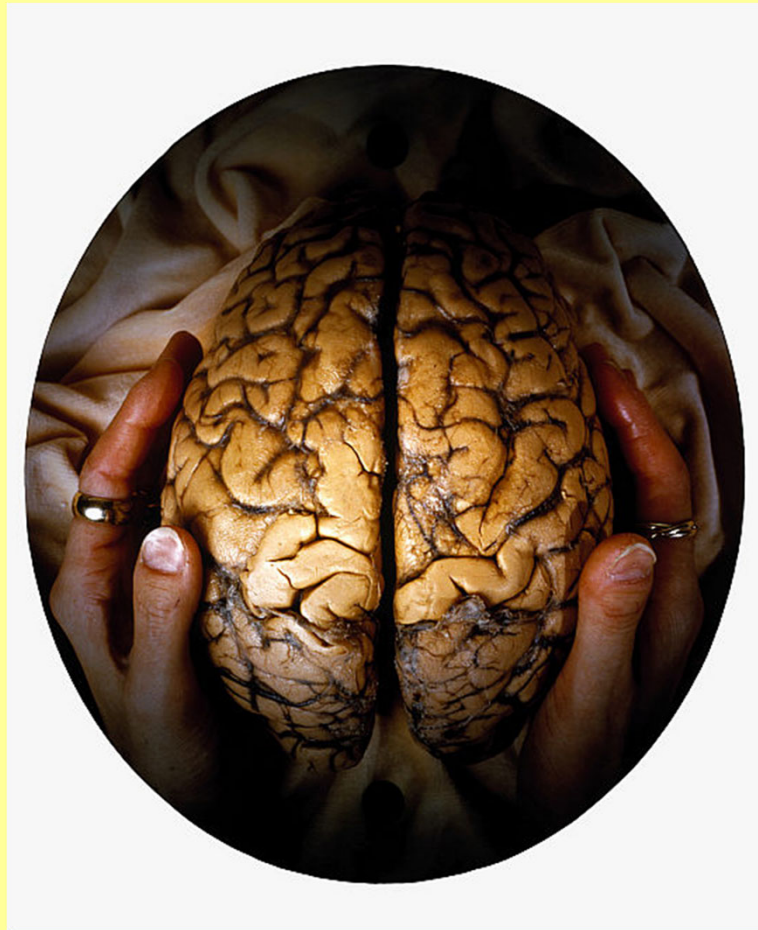

Hersenen in Kunst - Kunst in Hersenen

Robert Zwijnenberg, Universiteit Leiden

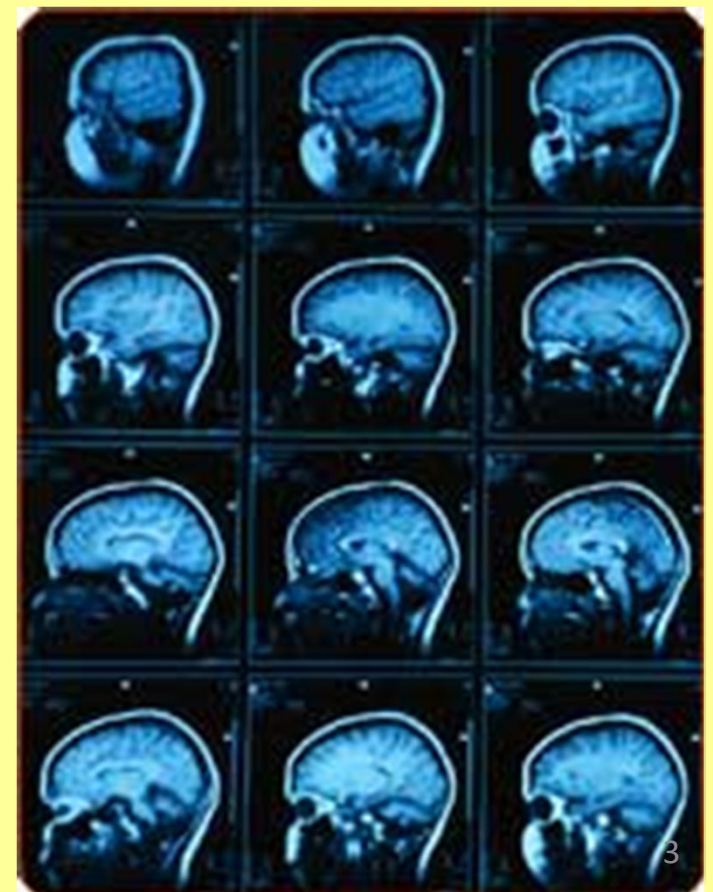
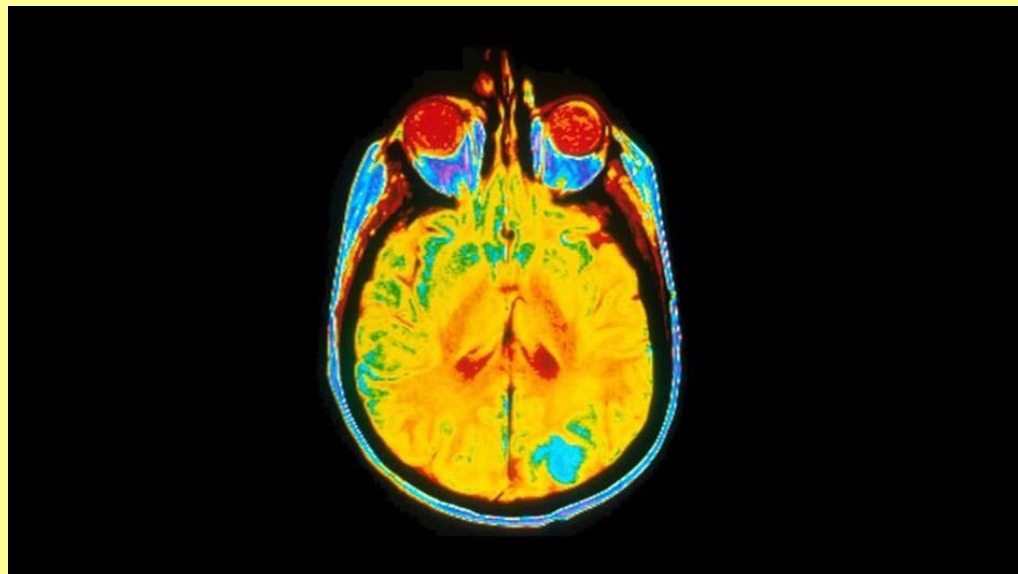
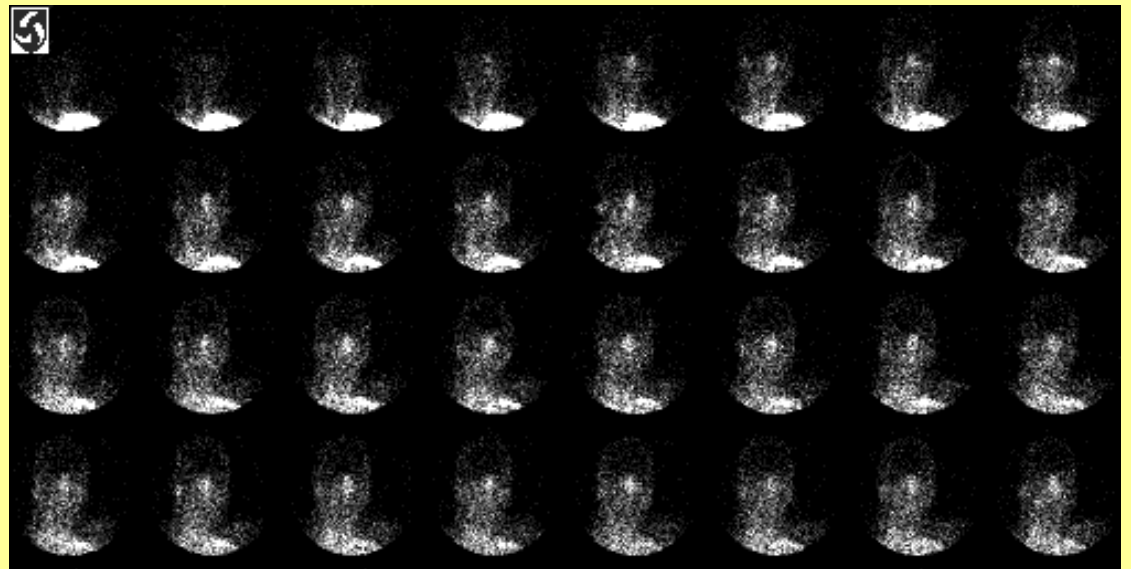
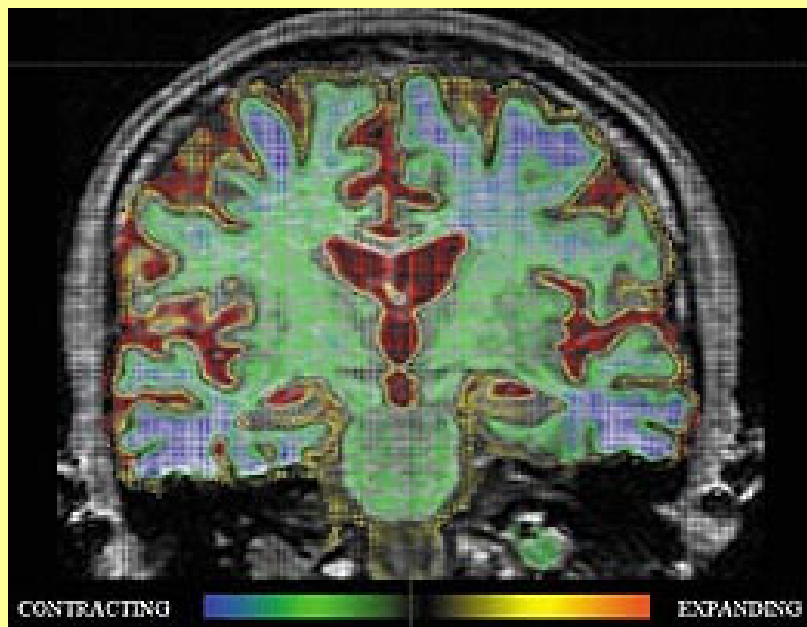

Artsen1Daagse, Van Kunst naar Kunde

Laren, 14 juni 2023

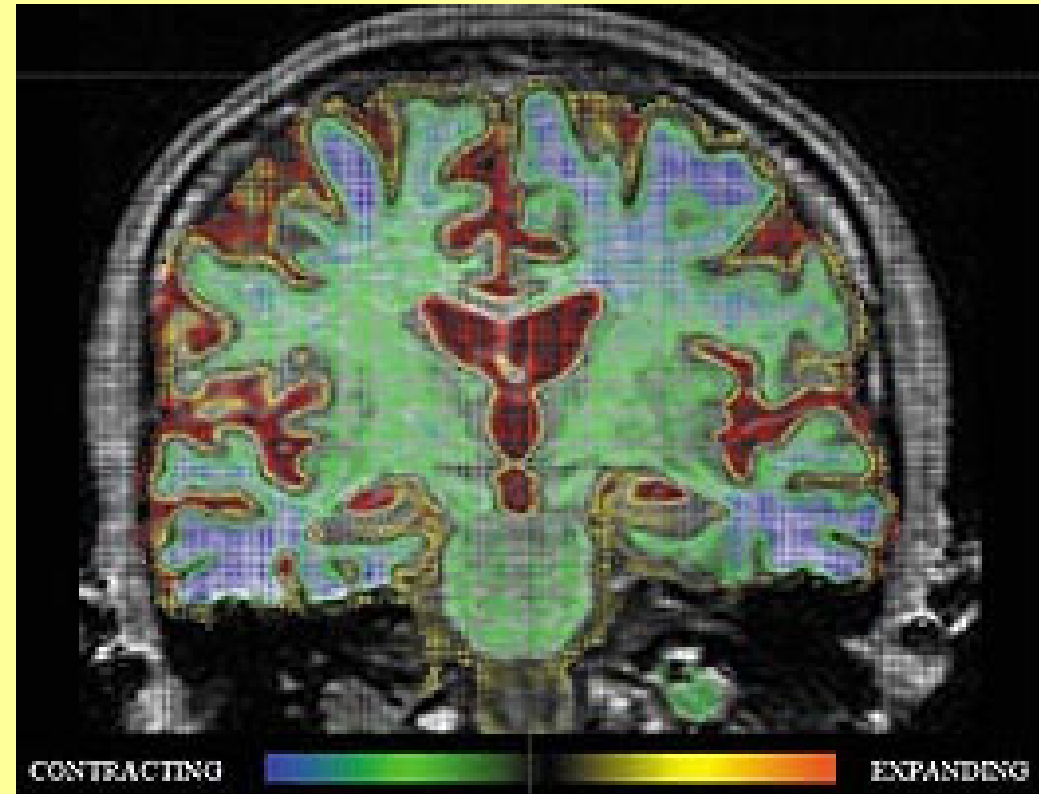

Helen Chadwick
Selfportrait (1991)

Helen Chadwick, *Selfportrait* (1991)

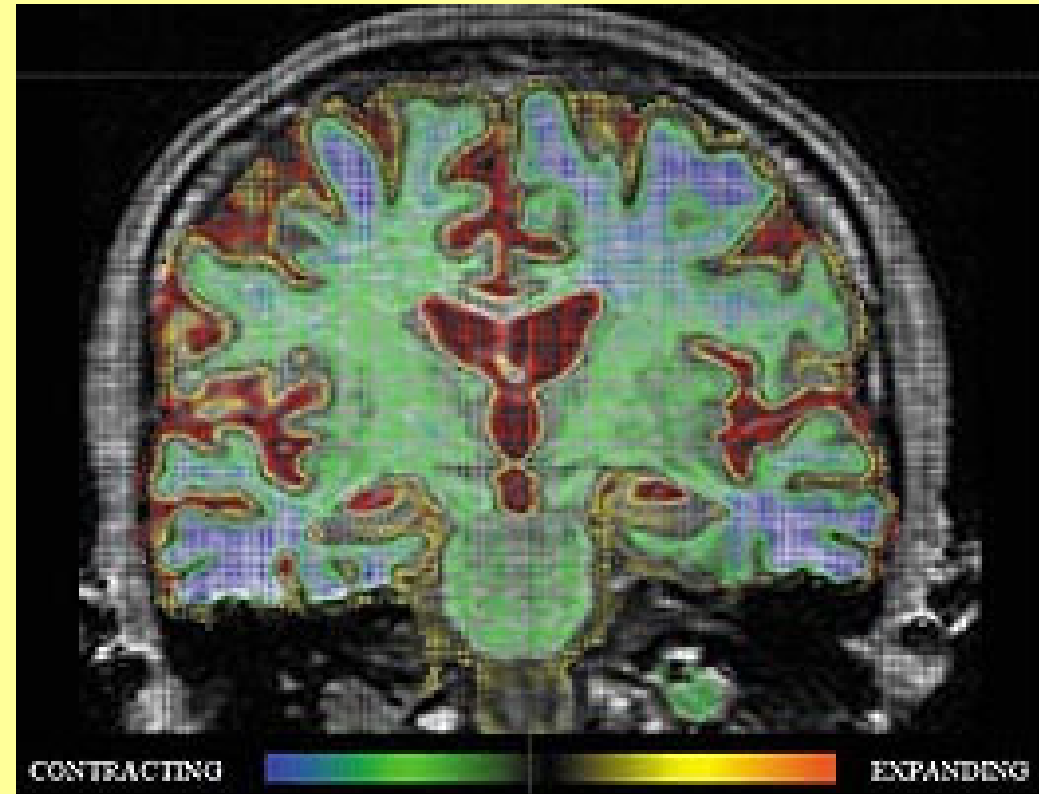
Ideaal van transparantie

De dwaasheid van het nastreven van een rationele verklaring [van het enigma van de hersenen] wordt gesuggereerd in het beeld van Helen Chadwick, terwijl ze de ondoordringbare zachte grijze materie tussen haar gevoelige vingers houdt - het object dat wordt gevoeld door de kunstenaar die intellectueel niet wijzer is.

Ede, Siân (2005). *Art and Science*. London: L.B. Tauris, p.103.

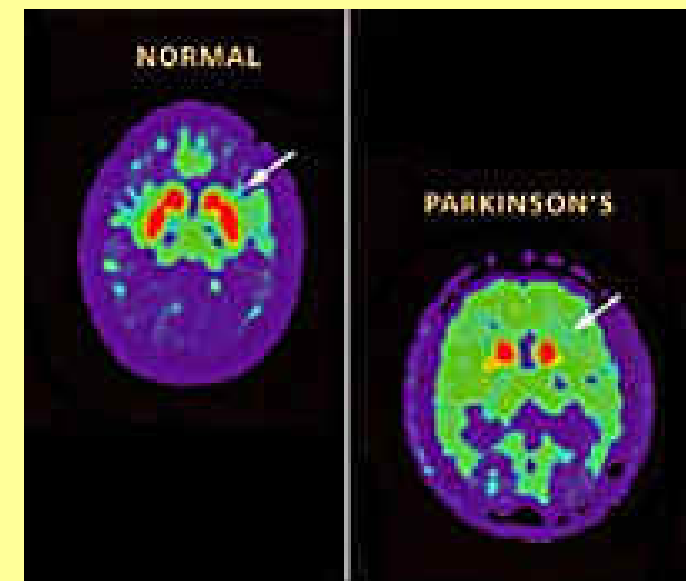
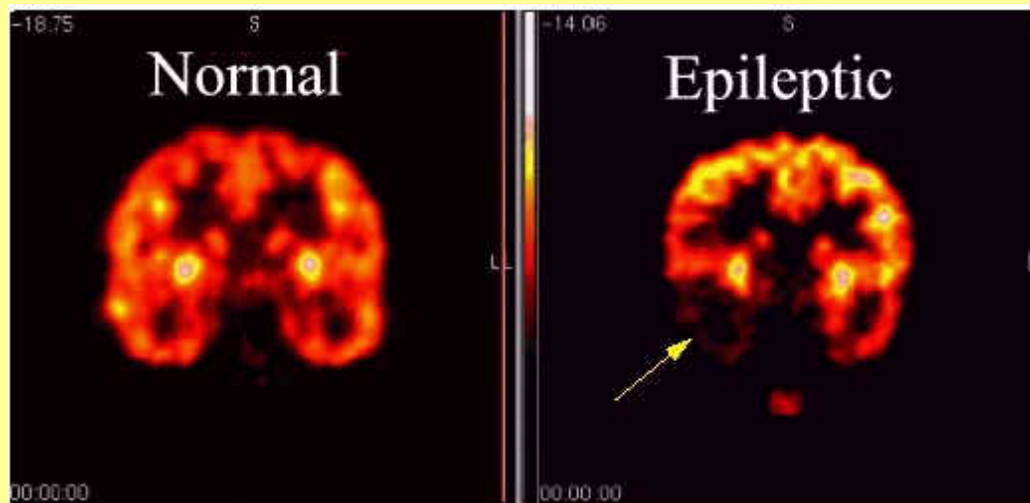
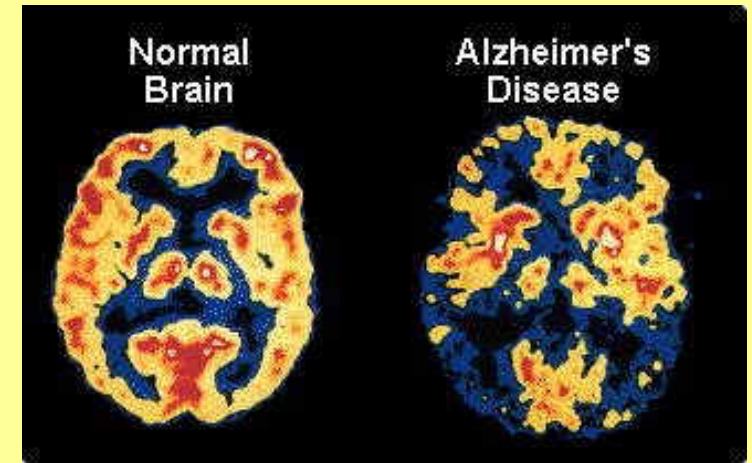
Helen Chadwick, *Selfportrait* (1991)

Mythe van transparantie

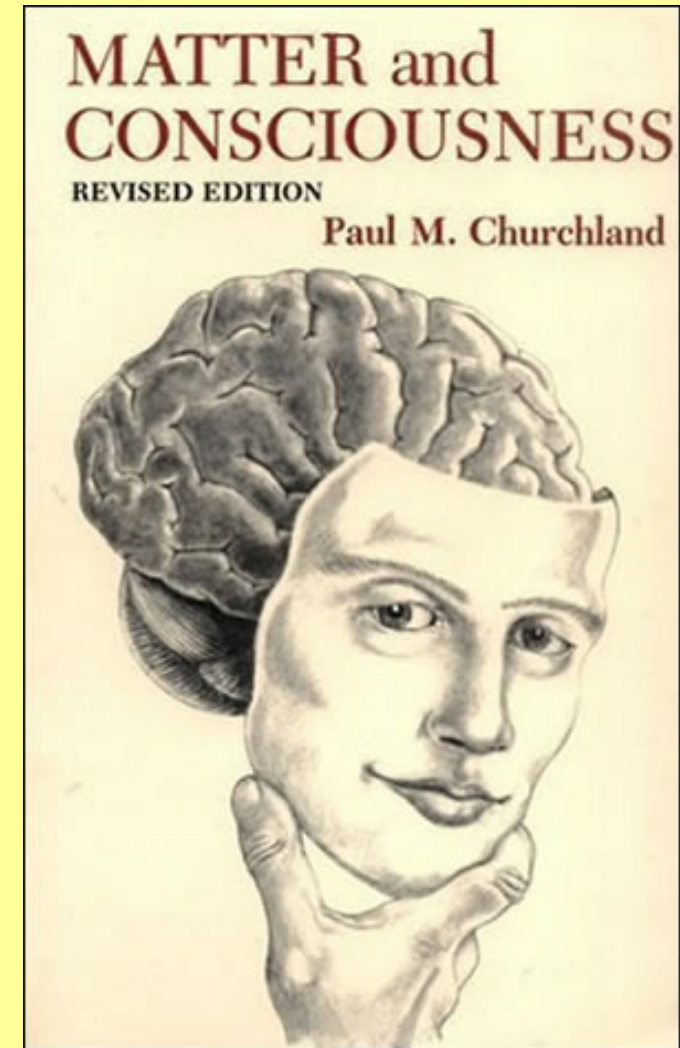
Digitalisering

Biologisering

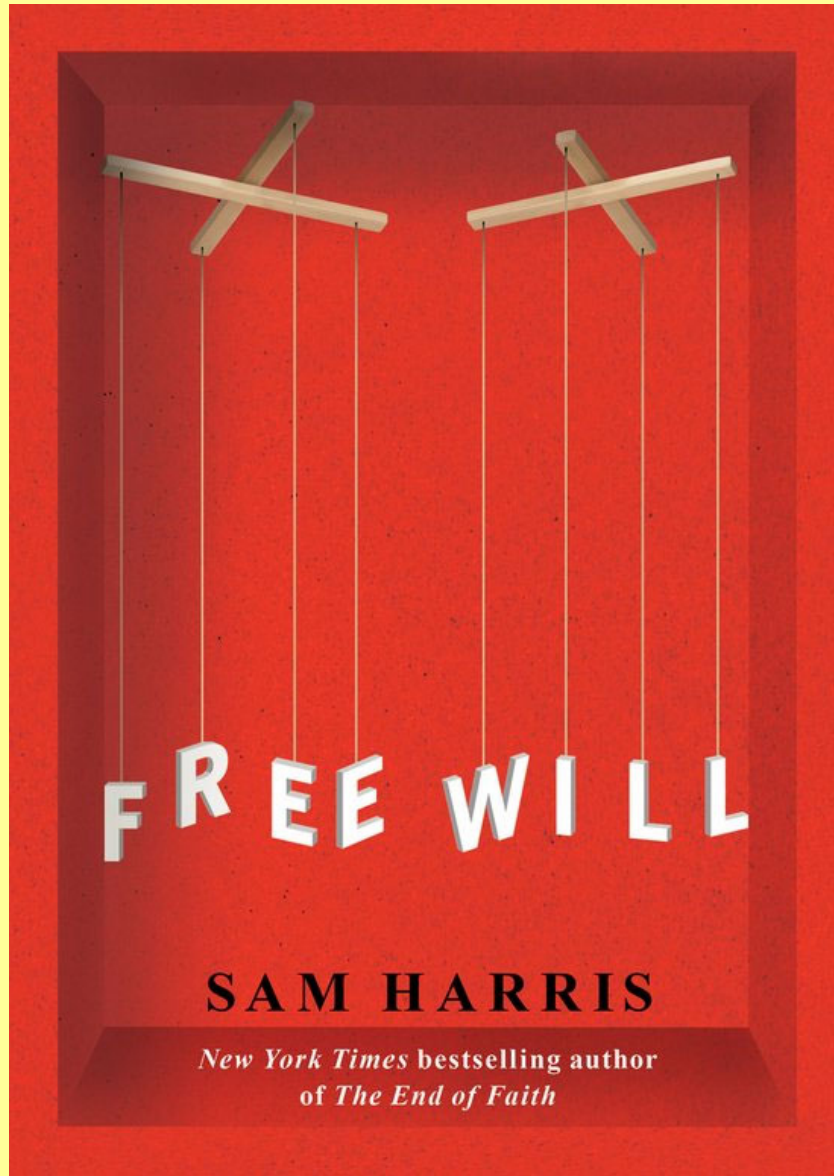
Paul Churchland:
eliminatieve materialisme:
mentale processen zijn volledig
te herleiden tot wat er fysiek in
het brein gebeurt.

Bestaat de Geest?

Bestaat Vrije Wil?

De fysioloog Benjamin Libet gebruikte EEG onderzoek om aan te tonen dat activiteit in de motorische cortex van de hersenen zo'n 300 milliseconden kan worden gedetecteerd voordat iemand voelt dat hij heeft besloten te gaan bewegen (1983).

Eén feit lijkt nu onbetwistbaar: enkele momenten voordat u zich bewust bent van wat u vervolgens gaat doen - een tijd waarin u subjectief de volledige vrijheid lijkt te hebben om u te gedragen zoals u wilt - heeft uw brein al bepaald wat u gaat doen. Je wordt je dan bewust van deze "beslissing" en gelooft dat je bezig bent deze te nemen.

Bewust – Onbewust
Oorzaak

Is er een verzoening mogelijk tussen de resultaten van het hedendaagse hersenonderzoek en mijn persoonlijke ervaring van wat het betekent om mens te zijn?

Is een verzoening noodzakelijk tussen de resultaten van het hedendaagse hersenonderzoek en mijn persoonlijke ervaring van wat het betekent om mens te zijn?

Susan Aldworth

How does matter become mind?

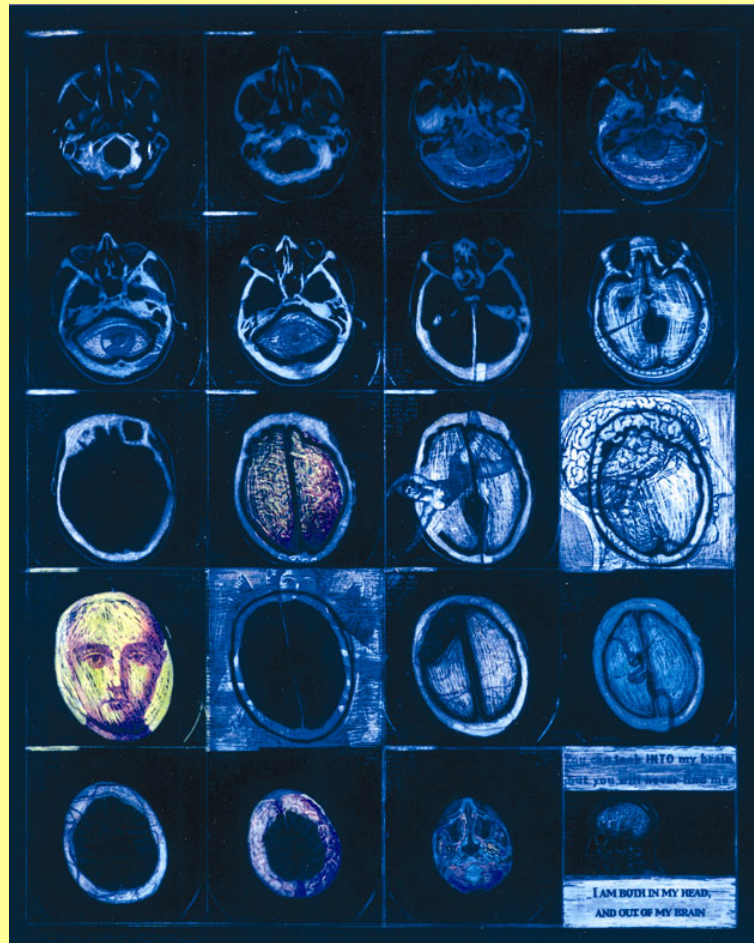
Je ligt op een bed en kijkt naar je hersenscan live op een bank met monitoren. Je ziet de binnenkant van je hersenen met je hersenen. Je denkt na over wat je ziet met wat je op het scherm ziet. Ik gebruikte mijn brein om dat aan het werk te zien, en dacht en voelde tegelijkertijd! Een levend filosofisch raadsel. Ik denk dus ik ben... Maar waar en wat is het 'ik' in dit alles?

Susan Aldworth

Hoe wordt materie geest?

Haar focus, als kunstenaar, is om de emotionele en esthetische dimensies van deze vraag te omarmen, de spanningsgolf van ontzag en verbijstering te herwinnen die zij voelde toen ze tijdens een medische procedure werd geconfronteerd met radiologische beelden van de binnenkant van haar eigen hoofd, in *real time*. Je denkt na over wat je ziet met wat je op het scherm ziet. Dit is het lichaam/geest-probleem tot op het bot uitgekleet. De missie van wetenschap en filosofie is om de paradox te verdrijven; Aldworth viert het.

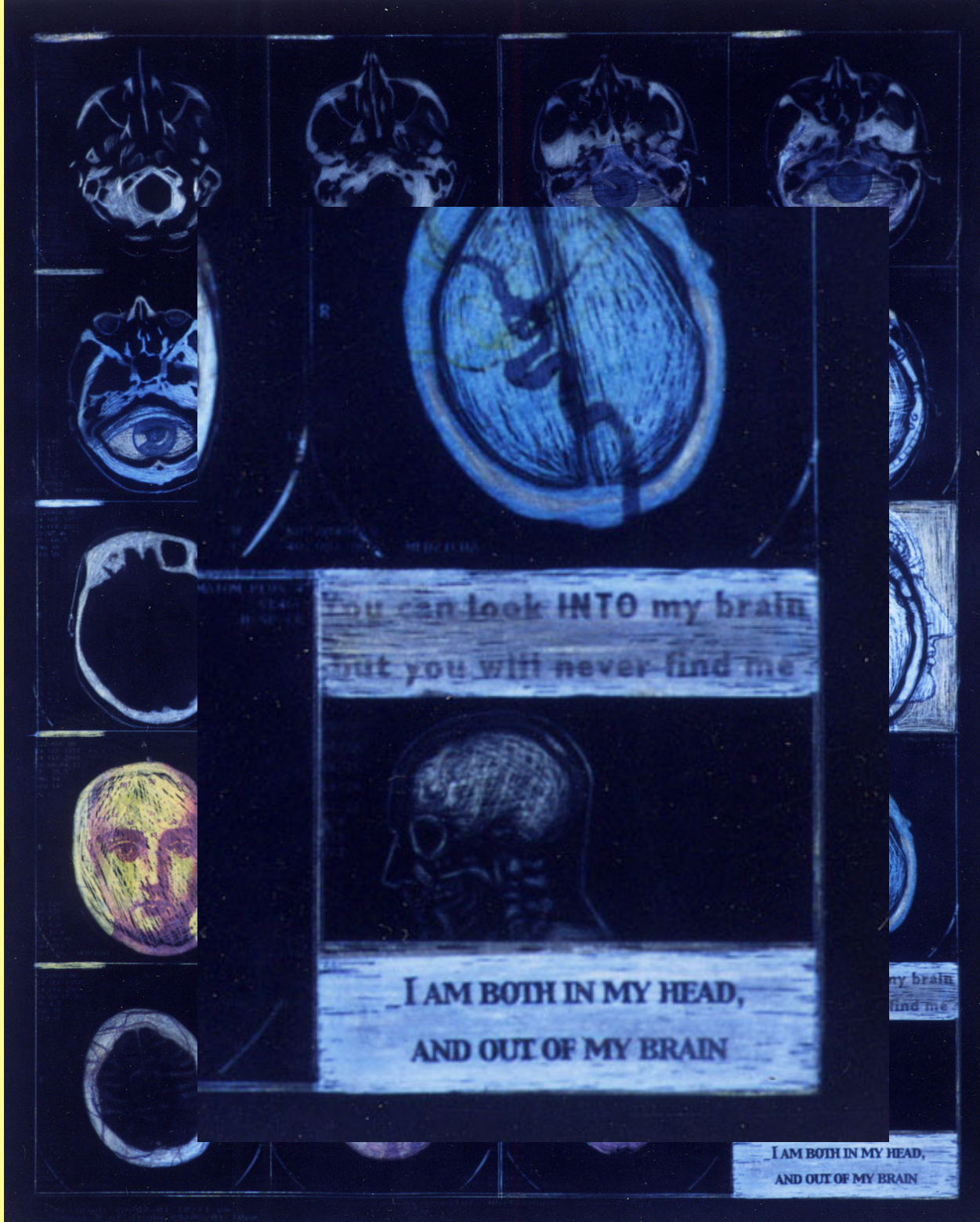
Infant Fingers by Paul Broks, essay in *Scribing the Soul* Catalogue, 2008.

Cogito ergo sum I (2001)
mixed media
brain scan, gold leaf and collage on
paper
350mm x 430mm

Cogito ergo sum II (2001)
mixed media
brain scan, gold leaf and collage on
paper
350mm x 430mm

Cogito ergo sum I (2001)
mixed media
brain scan, gold leaf and
collage on paper
350mm x 430mm

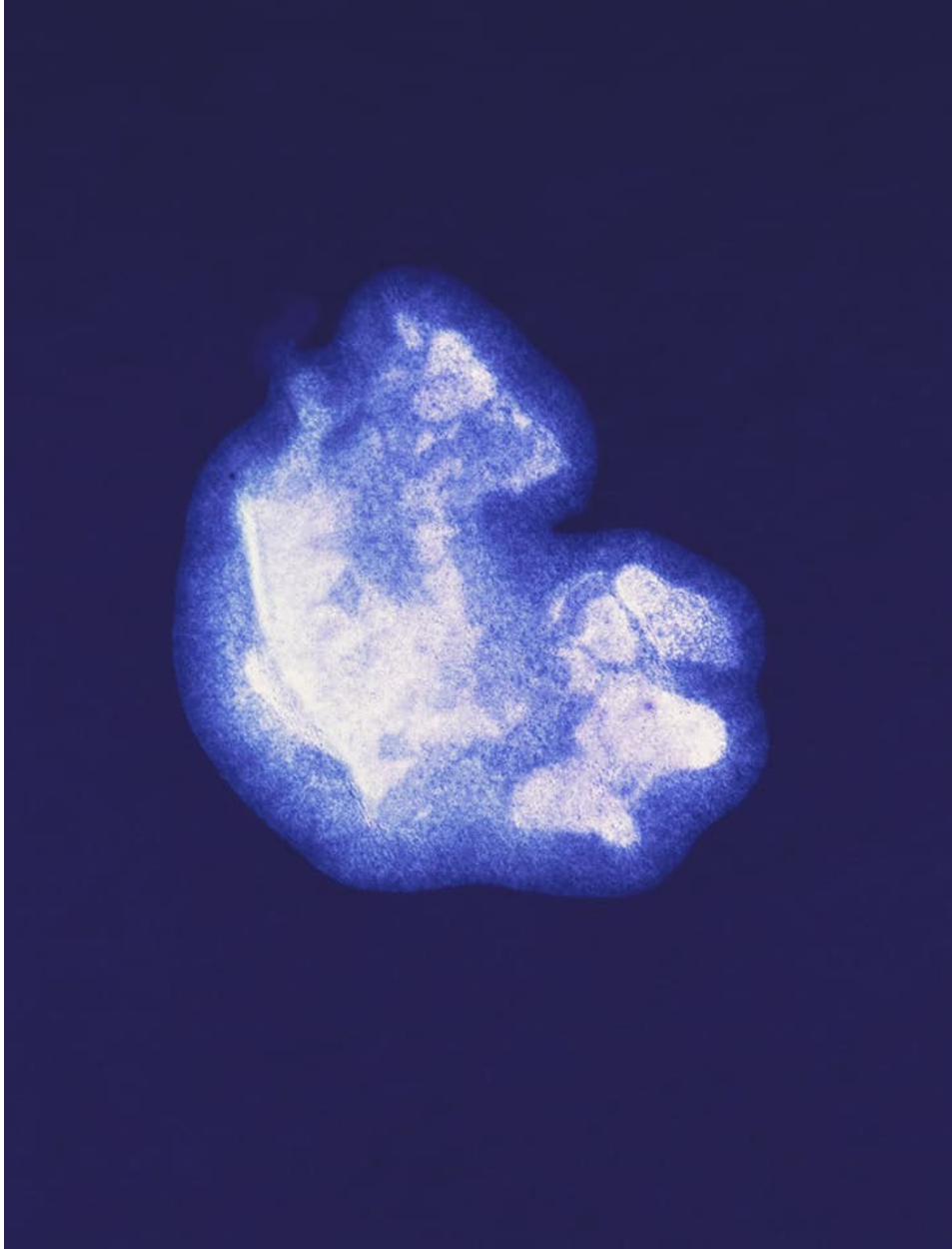
Cogito ergo sum II (2001)
 mixed media
 brain scan, gold leaf and
 collage on paper
 350mm x 430mm

Between a thing and a
thought (2000)
edition of 12
collagraph print from 2
plates
200mm x 200mm

Between a thing and a thought
II (2000)
edition of 12
collagraph print from three
plates
240mm x 300mm

Passing Thoughts 1, Susan Aldworth, archival digital print, 35 x 27 cms, 2013.

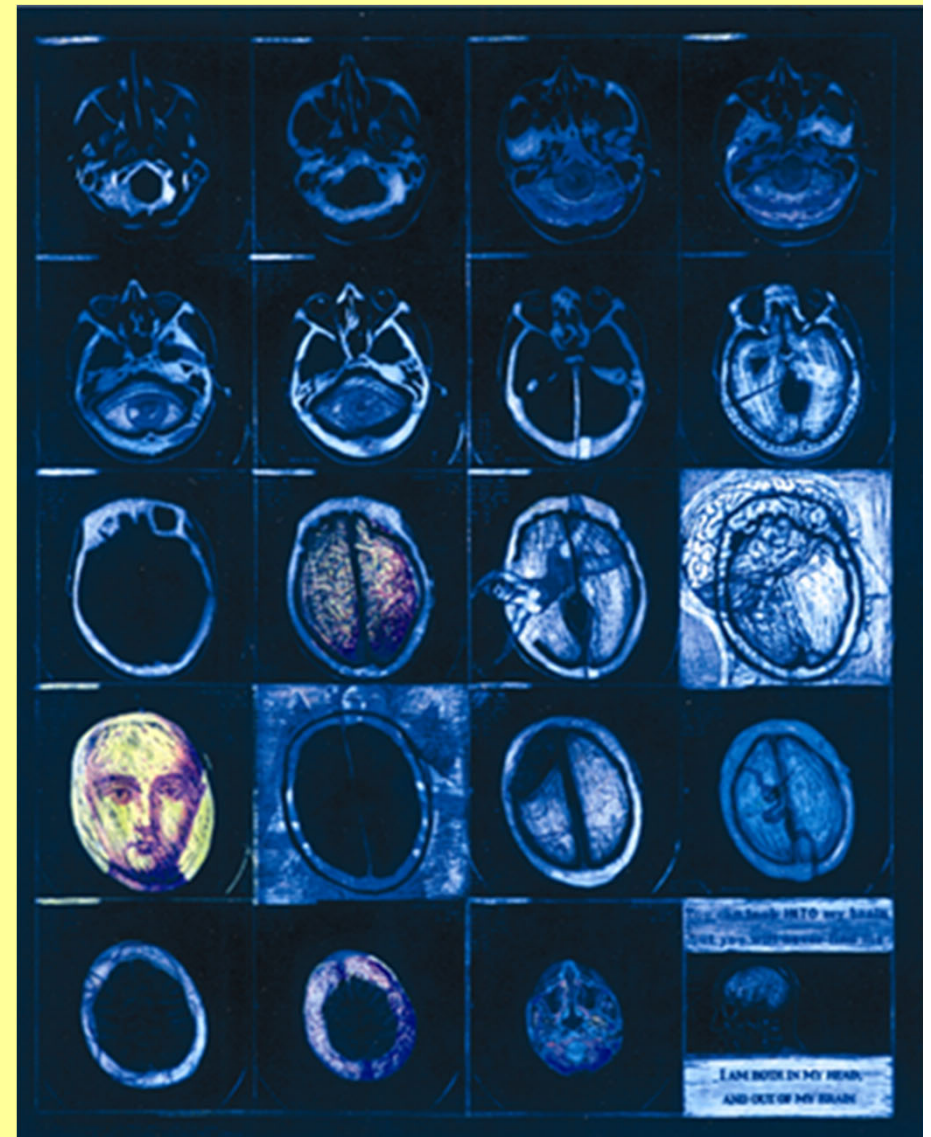
Passing Thoughts 14, Susan Aldworth, archival digital print, 35 x 23 cms, 2013.

Passing Thoughts: a suite of 15 archival digital prints printed directly from human brain tissue

Paul Broks: Het probleem van bewustzijn is in wezen dit: hoe kan het mentale worden verzoend met het fysieke? Hoe komt het vloeiende spektakel van bewustzijn dat ons wakende (en dromende) leven vult voort uit de zachte, vochtige substantie van de hersenen? Hoe wordt vlees geest? Door welke alchemie verandert materie in verbeelding?

Helen Chadwick, *Selfportrait* (1991)

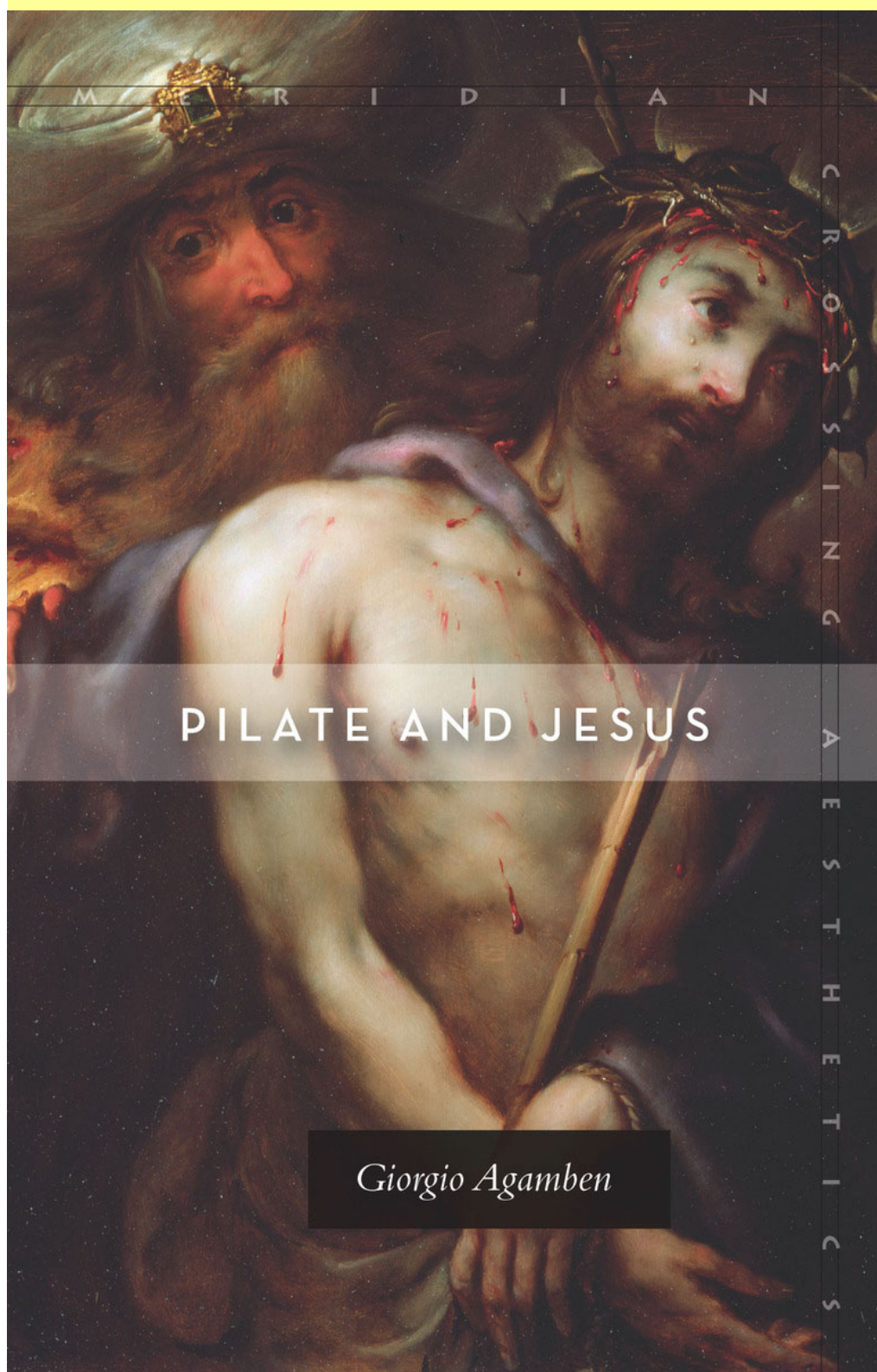

Susan Aldworth, *Cogito ergo sum I* (2001)

Rembrandt, *Ecce Homo*, 1655.

Johannes 19:5: kai legei autois idou ho anthrôpos (en hij zegt hun: Zie, de mens)

PILATE AND JESUS

Giorgio Agamben

De confrontatie tussen Pilatus en Jezus is een confrontatie tussen het aards en hemels gezag.

Agamben neemt de rol van Pilatus in het proces tegen Jezus als uitgangspunt voor het onderzoeken van de functie van het juridisch oordeel in de westerse samenleving en de manieren waarop een dergelijk oordeel van ons vraagt om te oordelen over de rivaliserende aanspraken van het eeuwige/universele en het historische/contingente.

Waarom is kunst die zich bezighoudt met hedendaags hersenonderzoek urgent en relevant?

- Niet omdat het een illustratie biedt van, of inzicht in of uitleg geeft van wat er gaande is in het hersenonderzoek;
- Niet omdat het een nieuw of een onverwacht ander perspectief biedt op het hersenonderzoek, waar het hersenonderzoek wat van zou kunnen leren;

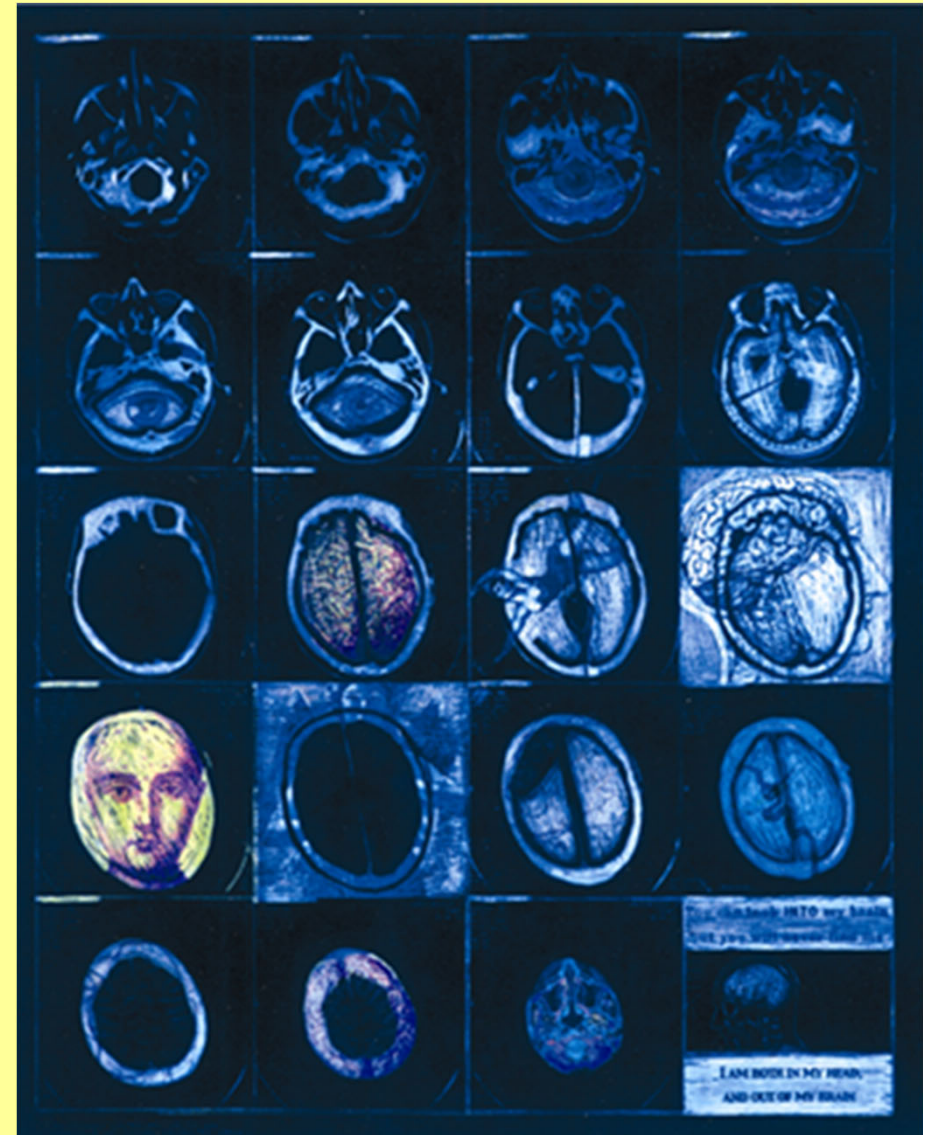
Maar: omdat een kunstwerk ons kan uitdagen zelf na te denken over wie en wat we zijn als mens in reactie op de medisch-wetenschappelijke opvattingen over mens-zijn.

omdat een kunstwerk ons kan laten inzien dat ons begrip van wie en wat zijn als mens, bestaat uit gefragmenteerde en vaak tegenstrijdige kennis en inzichten uit verschillende culturele, religieuze en wetenschappelijke domeinen.

En dat we die complexiteit en ambiguïteiten niet moeten uitbannen, maar moeten vieren om mens te kunnen zijn.

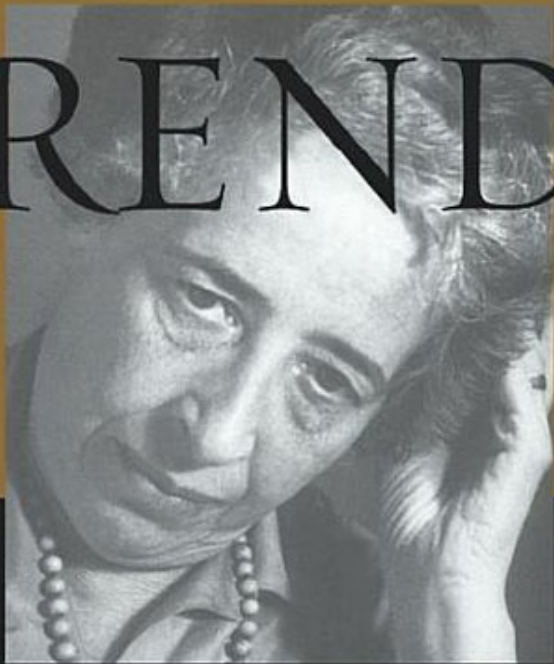
Helen Chadwick, *Selfportrait* (1991)

Susan Aldworth, *Cogito ergo sum I* (2001)

"Arendt's greatest work ... offers new insights to illuminate our own mental experience." —James M. Altman, *THE NEW REPUBLIC*

HANNAH ARENDT

The Life of the Mind

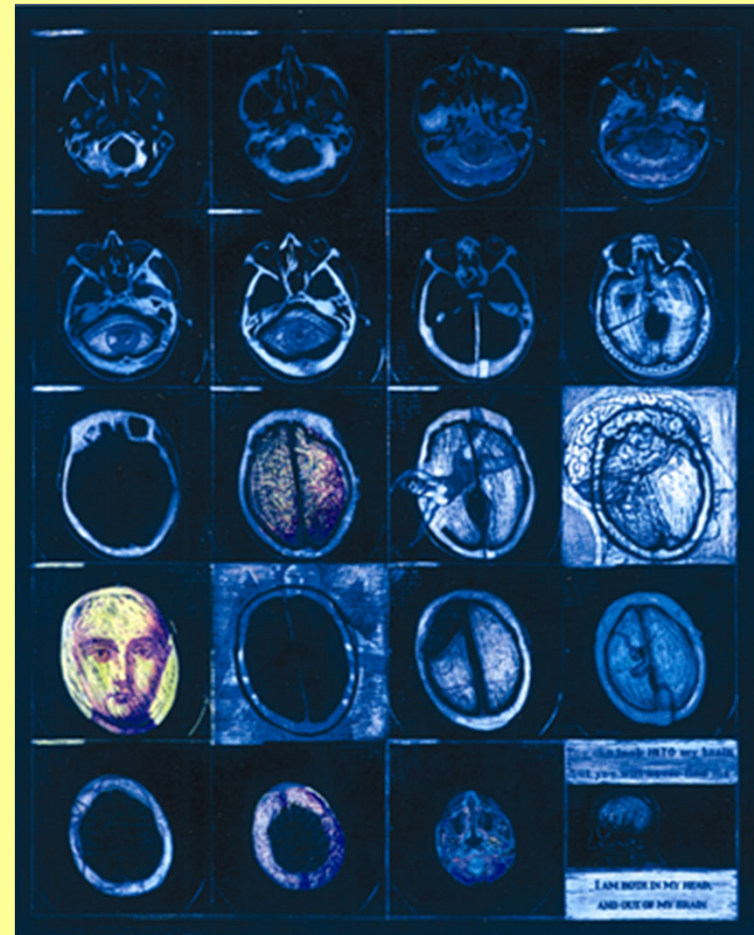
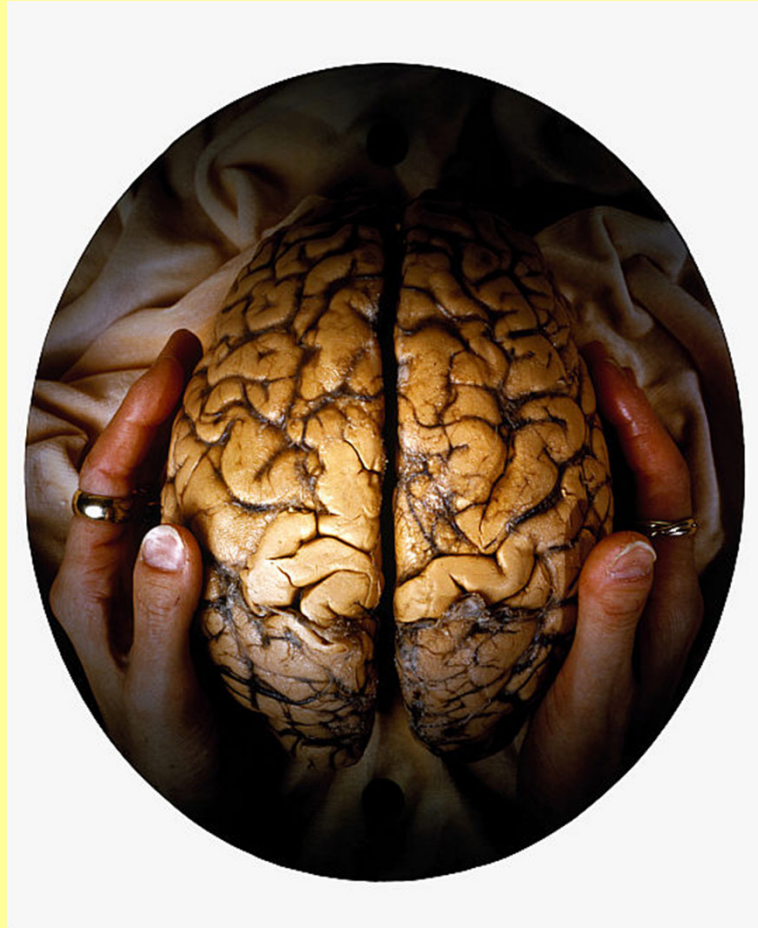
THE GROUNDBREAKING INVESTIGATION
ON HOW WE THINK

"De honger naar betekenis verliezen - die we denken noemen - en ophouden met het stellen van onbeantwoordbare vragen [zou betekenen] het vermogen verliezen om alle beantwoordbare vragen te stellen waarop elke beschaving is gegrondvest."

"to lose the appetite for meaning - we call thinking - and cease to ask unanswerable questions [would be to lose] the capacity to ask all the answerable questions upon which every civilization is founded."

Hersenen in Kunst - Kunst in Hersenen

Robert Zwijnenberg, Universiteit Leiden

Artsen1Daagse, *Van Kunst naar Kunde*

Laren, 14 juni 2023